

CZ PL Cíl 3 / Cel 3
2007-2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRÉKRÁČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE

Bulletin Euroregionu Silesia

Září 2014 · Číslo 11

Cestovní ruch v Euroregionu Silesia

PŘEDSTAVUJEME
Gminu Jejkowice

VÝZNAMNÝ ROD
Lichnovských z Voštic

Milí čtenáři,

dostává se Vám do rukou poslední číslo druhé řady Bulletinu Euroregionu Silesia. Náš zpravodaj jsme začali vydávat před třemi lety, nejprve na polské straně našeho euroregionu a poté na straně české a celkem jsme Vám za tu dobu nabídli jedenáct čísel. Je to málo nebo je to hodně? Jak se to vezme. Když jsme v létě roku 2011 připravovali první z našich zpravodajů, neměli jsme žádné zkušenosti s vydáváním periodického tisku a jen stěží jsme si dokázali představit ten „maratón“, který máme před sebou. Nepočítali jsme s tím, že ještě před vydáním jednoho čísla už musíme pracovat na dalším, a to mimo naši práci, které je v euroregionu víc než dost. Pro někoho možná běžná novinářská rutina, pro nás, amatéry, však nelehký úkol. Přesto věříme, že jsme tento úkol zvládli a že se Vám náš zpravodaj líbil. A i když je toto číslo posledním zpravodajem letošního roku, již nyní plánujeme vydávání třetí řady. Zachovejte nám prosím svou přízeň a my pro Vás již v příštím roce připravíme další neméně zajímavé čtení.

redakce Bulletinu Euroregionu Silesia

Jak se píše fejeton aneb Fejeton o fejetonu

O „neznámém“ Slezsku, o Euroregionu Silesia v roce 2028 nebo vyznání Ostravě... – vzpomínáte si na tyto fejetony z minulých čísel bulletinu? Doufám, že se vám líbily a že vás alespoň trochu pobavily. Fejeton má totiž být zajímavý, vtipný a taky samozřejmě by měl vycházet z vlastních zážitků autora. Proč tedy nikde nebylo uvedeno, kdo tímto autorem vlastně je? Víím, že někteří z vás poznali, že jsem fejetony psala já, ale přesto – proč ta anonymita? Jednoduše jsem měla obavy. Obavy, zda se mi fejeton povede a taky zda mohu veřejně psát o svých zážitcích a pocitech. Věřte mi, není to jednoduché, zejména když s tímto nemáte žádné zkušenosti a s psaním fejetonů začínáte. A pak taky fejeton není obraz, který můžete malovat, jak dlouho chcete dle momentální inspirace a případně schovat do skříně, když se vám nepovede, nebo film, kde každý záběr lze opakovat tolikrát, až je dokonalý. Fejeton napíšete, pod tlakem redakční uzávěrky jej odevzdáte s vědomím, že to ještě není to pravé, a pak, když už jednou vyjde, ho nelze vzít zpět. Samozřejmě to neplatí jen o fejetonu, ale o každém článku v novinách, ale přece jen je fejeton, v kterém se vyznáváte ze svého stesku po bezstarostném dětství, mnohem osobnější než popis vývo-

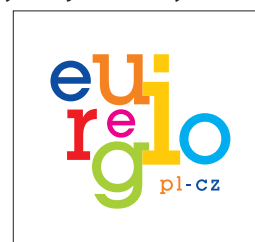

Autorka fejetonů **Jana Novotná Galuszková** (51) pochází z Opavy, kde také dnes žije. Má tři dospělé děti. Vystudovala metalurgii na VŠB-Technické univerzitě v Ostravě, ale většinu svého profesního života působila v oblasti veřejné správy a školství. Nyní je již patnáctým rokem tajemnicí české části Euroregionu Silesia. Jako předsedkyně opavského odboru Matice slezské se zároveň zaslouží o všestranný rozvoj Slezska.

je kurzu koruny vůči euru. Teď si možná říkáte, tak proč jsem se do toho pouštěla, proč jsem do časopisu o euroregionech, přeshraniční spolupráci a projektech psala tyto osobní vzkazy. Myslím, že jsem cítila potřebu to vážné téma evropské územní spolupráce, kterému věnujeme tolik svého času a energie, nějak zpestřit a odlehčit. Snad se mi to podařilo, a i když po několika prvních pokusech nejsem žádný fejetonista *par excellence*, už se tolik nebojím. A tak i v některých dalších číslech našeho zpravodaje se s vámi podělím o něco osobního a budu doufat, že vás zaujmu a pobavím.

Co nás čeká do konce roku...

- Studijní pobyt v Euroregionu Nisa na začátku září 2014 zakončí sérii pobytů v jednotlivých euroregionech česko-polského pohraničí v rámci projektu EUREGIO PL-CZ. Jedním z témat tohoto pobytu je prezentace činnosti odborných pracovních skupin Euroregionu Nisa – EUREX.

- Jubilejní 20. zasedání Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci se uskuteční ve dnech 14. - 15. října 2014 v Třinci. Na tomto zasedání bude mj. představena analýza systémových problémů česko-polské přeshraniční spolupráce zpracované v rámci projektu EUREGIO PL-CZ.
- Dne 6. listopadu 2014 se v Ratiboři uskuteční závěrečná konference projektu EUREGIO PL-CZ, na které bude představena společná publikace všech šesti euroregionů česko-polského pohraničí. Organizátorem této konference je polská strana Euroregionu Silesia.
- Na 1. polovinu prosince 2014 je plánována poslední z konferencí v rámci projektu EUREGIO PL-CZ. Na rozdíl od předchozích tří se tato uskuteční mimo česko-polské příhraničí – ve Varšavě a je určena zástupcům polského parlamentu, institucí odpovědných za řízení programů přeshraniční spolupráce a dalších ústředních orgánů. Cílem této konference je prezentace výsledků dlouholeté činnosti euroregionů na česko-polské hranici.

Bulletin Euroregionu Silesia – čtvrtletník Euroregionu Silesia

Vydavatel: Euroregion Silesia - CZ, Horní náměstí 69, 746 01 Opava, Česká republika

Redakce: Jana Novotná Galuszková, Iwona Paprotny, Leonard Fulneczek

Adresa redakce: Horní náměstí 69, 746 01 Opava, Česká republika, tel.: +420 553756220, e-mail: euroregion.silesia@opava-city.cz, www.euroregion-silesia.cz

Překlady: Karina Kurková

Fotografie: archiv Euroregionu Silesia, členů a konečných uživatelů, foto na titulní straně: naučná stezka „Dědictví břidlice“

Nakladatel: Mario Boubeniček, Ratibořská 1145/30, 747 05 Opava, Česká republika

Grafická úprava: Pavel Bárta

Tisk: Tiskárna Grafico s.r.o., Opava

Náklad: 1 000 ks

Evidenční číslo MK ČR E 21341, ISSN 2084-0020

Bezplatný výtisk

Z činnosti euroregionů

Zástupci euroregionů v EuroInstitutu v Kehl

V červnu t.r. se uskutečnil poslední ze tří zahraničních výjezdů plánovaných v rámci projektu „EUREGIO PL-CZ“ (o tomto projektu a jeho jednotlivých aktivitách jsme psali v předchozích číslech našeho zpravodaje). Tentokrát malá skupinka zástupců Euroregionu Silesia a Těšínské Slezsko navštívila EuroInstitut v Kehl. Tento institut je francouzsko-německou organizací, jejímž hlavním posláním je rozvoj přeshraniční spolupráce prostřednictvím vzdělávání a poradenství. Institut, který byl založen již v roce 1993, má sídlo v německém městě Kehl, který od francouzského Strasbourgu dělí řeka Rýn.

V rámci prvního dne návštěvy se zástupci euroregionů seznámili se zajímavou historií francouzsko-německo-švýcarského regionu Horního Rýna a činností Euro-Institutu. Zároveň měli možnost představit česko-polské příhraničí, projekt „EUREGIO PL-CZ“ a také projekt „EURO-IN“, o kterém píšeme v následujícím článku. Druhý den návštěvy proběhla praktická ukázka práce EuroInstitutu v podobě semináře o mezikulturní komunikaci včetně simulace mezikulturního přeshraničního jednání. V rámci této simulační hry měli vybraní zástupci z české a polské strany ukázat společnou přípravu přeshraniční konference, kterou poté zástupci Euro-Institutu vyhodnotili. V den odjezdu účastníci navštívili „Zahradu dvou břehů“, která se rozkládá na francouzském a německém břehu Rýna a je spojena mostem pro pěší a cyklisty. Tento projekt byl inspirací pro stejnojmenný česko-polský projekt v Českém Těšíně a Cieszynie.

14. zasedání Euroregionálního řídicího výboru Euroregionu Silesia

Dne 18. června 2014 se v Ratiboři uskutečnilo 14. zasedání společného česko-polského Euroregionálního řídicího výboru (EŘV), který schválil dotace pro mikroprojekty předložené do 11. dubna 2014 v rámci Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia OPPS ČR-PR 2007-2013. S ohledem na úspory z vyúčtovaných mikroprojektů, ke kterým došlo na polské straně Euroregionu Silesia, byl příjem projektů vyhlášen pouze pro polské žadatele. V rámci čtrnácté výzvy bylo na sekretariát Euroregionu Silesia v Ratiboři podáno 8 žádostí. Všechny žádosti o dotaci prošly kontrolou přijatelnosti a byly předloženy na zasedání EŘV, který schválil dotaci pro všech osm mikroprojektů, z nichž byly tři schváleny jako náhradní. Smlouvy s příjemci, jejichž projekty jsou na náhradním seznamu, budou podepsány v okamžiku, kdy budou k dispozici další úspory z vyúčtovaných žádostí o platbu. Celková výše dotace z ERDF schválená na tomto zasedání EŘV činí 77 399,96 EUR (včetně náhradních projektů).

O polsko-česko-slovenském EuroInstitutu

Činnost EuroInstitutu v Kehl byla inspirací pro projekt s názvem „EURO-IN“, realizovaný polskou částí Euroregionu Těšínské Slezsko a Institutem EuroSchola z Třince. Obě tyto organizace mají dlouholeté zkušenosti v oblasti přeshraniční spolupráce a od roku 2010 jsou také partnery mezinárodní sítě TEIN, sdružující instituce zaměřené na přeshraniční vzdělávání a poradenství. Hlavním cílem projektu EURO-IN, který potrvá až do jara příštího roku, je vybudování a otestování partnerství, které by mohlo vést k založení polsko-česko-slovenského centra přeshraničního vzdělávání – EuroInstitutu. K realizaci projektu bylo přizváno několik dalších partnerů z polské, české i slovenské strany, mj. také obě strany Euroregionu Silesia. Všichni tito partneři pak utvořili tzv. programovou radu polsko-česko-slovenského EuroInstitutu. Úkolem této programové rady je zanalyzovat možnosti a připravit podmínky pro založení této vzdělávací instituce, která by se tak stala první organizací tohoto typu ve střední a východní Evropě.

Hodnotíme Fond mikroprojektů

v Euroregionu Silesia

V minulých číslech našeho zpravodaje jsme vás průběžně informovali o Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia jako nedílné součásti Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007-2013. Přestože Fond bude ukončen až v září 2015, již nyní vám nabízíme jeho krátké předběžné zhodnocení a několik příkladů zajímavých projektů.

Fond byl pro žadatele o dotaci otevřen v dubnu 2008 a v současné době je další příjem žádostí z důvodu vyčerpání finančních prostředků na obou stranách euroregionu pozastaven. Na celkem 14 zasedáních Euroregionálního řídicího výboru (EŘV) a v rámci 5 oběžných procedur bylo schváleno 479 projektů českých a polských žadatelů s celkovou výší schválené dotace téměř 7,3 milionů eur. Průměrná dotace na projekt činila přibližně 15 tisíc eur. Určitým specifickým Fondu v Euroregionu Silesia ve srovnání s ostatními euroregiony byly projekty škol všech stupňů, které tvořily jednu třetinu všech schválených projektů. Je to dáno jednak hustou sítí škol na území euroregionu (včetně pěti vysokých škol), jednak velkou podporou ze strany euroregionu, neboť přeshraniční spolupráce škol patří k jeho dlouhodobým prioritám.

Statistika Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia 2007-2013

(stav ke dni 30.6.2014)

Euroregion Silesia	Česká část	Polská část	Celkem
Alokace z ERDF na mikroprojekty (v EUR)	2 603 550	3 315 000	5 918 550
Celkový počet schválených mikroprojektů	191	288	479
Celková výše schválené dotace (v EUR)	3 152 267,16	4 141 416,86	7 293 684,02
Celková výše schválené dotace (v %)	121,08	124,93	123,23

Jak vyplývá ze statistiky uvedené v tabulce, celková výše schválené dotace je na obou stranách vyšší, než činí alokace. Toto bylo možné díky úsporám, které průběžně vznikaly z ukončovaných projektů a z kterých bylo možné postupně financovat nové projekty (včetně náhradních schválených na posledních dvou zasedáních EŘV). Lze předpokládat, že z časových důvodů nebude možné využít všechny vzniklé úspory, nicméně i tak je reálný předpoklad vyčerpání prostředků Fondu kolem 98 %.

K velmi úspěšným žadatelům o dotaci z Fondu mikroprojektů bezesporu patří **Sdružení obcí Hlučinska**, které své projekty realizovalo v širokém partnerství s několika polskými gminami – **Gminou Kietrz, Krzanowice, Krzyżanowice a Pietrowice Wielkie**. V průběhu čtyř let partneři zrealizovali celkem sedm projektů s různým tematickým zaměřením, nicméně s jednotným hlavním cílem široké propagace této části česko-polského příhraničí. V rámci prvních dvou projektů partneři zpracovali několik druhů společných propagačních materiálů zaměřených např. na tradice, gastronomii či cykloturistiku, v navazujícím projektu tyto materiály doplnili o společný propagační film a všechny tyto materiály pak v rámci společné expozice nabídli návštěvníkům dvou veletrhů cestovního ruchu – REGIONTOUR v Brně a GLOB v Katowicích. Další projekt byl zaměřen na kulturu – byly uskutečněny dva festivaly přeshraniční kultury, jeden na české a jeden na polské straně, a vydán ojedinělý česko-polský *Zpěvník hlučinských a polských lidových písní*. Výstupem projektu „Česko – polský příběh na mapě regionu Hlučinska a čtyř partnerských gmin“ je internetový mapový portál ve čtyřech jazykových mutacích (dostupný na <http://mapy.hlučinsko.com>). Projekt „Hlučinsko a polské gminy očima malířů a fotografů“, jehož realizace potrvá až do října t.r., zahrnuje fotografickou soutěž, vydání česko-polského kalendáře s nejhezčími fotografiemi, dva malířské plenéry a několik výstav vytvořených obrazů a fotografií na obou stranách hranice. Společné aktivity Sdružení obcí Hlučinska, které sdružuje 27 obcí a měst, a 4 polských gmin jsou vzorovou ukázkou přeshraničních projektů s mnoha výstupy a dopadem na široké území česko-polského příhraničí.

Představujeme Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014-2020

Třetí letošní jednání zástupců všech euroregionů o Fondu mikroprojektů období 2014-2020 se konalo dne 14. května 2014 v Kravařích (Euroregion Silesia).

Po více než dvou letech příprav a společného vyjednávání se práce na základním dokumentu Programu přeshraniční spolupráce ČR-PR pro období 2014-2020 chýlí ke konci. Příprava programu pod vedením Ministerstva pro místní rozvoj ČR jako Řídícího orgánu byla zahájena na začátku roku 2012, kdy ve spolupráci s polským Ministerstvem infrastruktury a rozvoje (dříve Ministerstvo regionálního rozvoje) byla ustavena pracovní skupina, tzv. Task Force. Programový dokument by Evropské komisi měl být předložen k vyjednávání do 22. září 2014, přičemž program by měl být schválen do 6 měsíců od jeho předložení. Zahájení programu tak lze předpokládat v 1. čtvrtletí 2015.

Alokace finančních prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) bude oproti předchozímu programu přibližně o 6,7 milionů eur vyšší, celkově se bude jednat o 226,2 milionů eur. Vzhledem k požadavku na propojení kohezní politiky s cíli hospodářské strategie Evropa 2020 dochází v období 2014 - 2020 k výraznému omezení tematického zaměření jednotlivých programů. Každý z programů si může vybrat maximálně 4 z 11 tematických cílů stanovených společným nařízením pro jednotlivé fondy. Tyto tematické cíle jsou dále v nařízení k Evropskému fondu pro regionální rozvoj rozpracovány do tzv. investičních priorit. Pro česko-polský program byly vybrány tyto investiční priority (IP):

- IP 5b): Podpora investic zaměřených na řešení konkrétních rizik, zajištění odolnosti vůči katastrofám a vývoj systémů krizového řízení
- IP 8b): Podpora růstu podporujícího zaměstnanost rozvojem vnitřního potenciálu jako součásti územní strategie pro konkrétní oblasti, včetně přeměny upadajících průmyslových oblastí a zlepšení dostupnosti a rozvoje zvláště přírodních a kulturních zdrojů
- IP 10b): Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení vypracováním a naplňováním společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení
- IP 11: Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi.

Navrhovaná struktura Programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2014-2020

Číslo IP	Číslo a název prioritní osy v programu	Alokace (v mil. EUR)	Alokace (v %)
5b)	1. Společné řízení rizik	12,21	5,4 %
8b)	2. Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti	135,73	60 %
10b)	3. Vzdělání a kvalifikace	10,18	4,5 %
11)	4. Spolupráce institucí a komunit	54,51	24,1 %
	Technická pomoc	13,57	6 %
	Celkem	226,2	100 %

Stejně jako v předchozích obdobích by součástí programu měl být **Fond mikroprojektů**, který může být financován z prostředků prioritních os 2, 3 a 4. Rozhodnutí o tom, které prioritní osy budou v příslušném Fondu zastoupeny, je v kompetenci správců Fondu, kterými by opět měly být jednotlivé euroregiony. Finanční alokace na Fond mikroprojektů by měla představovat 20% rozpočtu programu s tím, že v první fázi jsou pro každý Fond mikroprojektů k dispozici $\frac{3}{4}$ cílové částky a zbývající $\frac{1}{4}$ bude přidělena v průběhu programového období po splnění předem definovaných podmínek. V případě jejich nesplnění by tyto prostředky byly alokovány na standardní projekty.

Maximální výše dotace z Fondu mikroprojektů bude 20 000 eur v případě mikroprojektů tematicky spadajících do prioritní osy 3) a 4) a 30 000 eur v případě mikroprojektů v rámci prioritní osy 2). Pro většinu žadatelů budou novinkou mikroprojekty s principem Vedoucího partnera – u těchto mikroprojektů bude maximální výše dotace dvojnásobná.

Předpokládaná alokace na mikroprojekty ve Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia pro období 2014-2020

Euroregion Silesia	Česká část	Polská část	Celkem
Alokace z ERDF na mikroprojekty (v EUR)	2 277 201	3 864 950	6 142 151

Rod Lichnovských z Voštic a jeho vliv

na rozvoj příhraničí

V Horním Slezsku není mnoho aristokratických rodů, které by se svou pozicí a významem mohly rovnat Lichnovským z Voštic. První zmínky o rodině pochází z r. 1377 - v té době je zmiňován Štěpán z Voštic (Woszczyce - místní část obce Orzesze). Zakladatelem slavného rodu Lichnovských z Voštic se koncem 15. století stal Hanuš z Voštic, který získal Lichnov na Bruntálsku sňatkem se Žofíí z Drahotuše, vdovou po Mikuláši z Lichnova. Hanuš z Voštic měl s Žofíí čtyři syny, kteří začali používat jméno Lichnovští z Voštic. V erbů rodu Lichnovských byly dva zelené stonky vinné révy s listy a modrým hroznem. V 16. a 17. století Lichnovští z Voštic díky vhodným nákupům a sňatkům významně rozšířili svá panství. A tak v roce 1608 Bernard Jiří Lichnovský z Voštic získal panství Chuchelná a v roce 1625 Owsiszczce a Píšť. V r. 1721 byli Lichnovští z Voštic povýšeni do stavu hraběcího. O pár let dříve (roku 1714) František Leopold Lichnovský z Voštic sňatkem s hraběnkou Barborou z Werdenbergu vyženil oderské panství (dnes město Odry v České republice). Od této doby znělo jméno rodu Lichnovští z Voštic a z Werdenbergu a v erbů se objevila werdenbergovská korouhev.

Významným obdobím v dějinách rodu Lichnovských byla poslední léta 18. století. Roku 1773 pruský král Fridrich II. povýšil **Jana Karla Lichnovského z Voštic** do dědičného knížecího stavu a o pět let později schválil zřízení majorátu (dědičného práva), ke kterému patřily tyto majetky: 1) Chuchelná s Borucinem, Bolesławiem, Owsiszczem, Píští a Štěpánkovicemi; 2) Grabówka s vesnicemi Lubomia, Syrynia, Nieboczowy; 3) Pszów (do r. 1806) s vesnicemi Rydułtowy, Za-

Karel Alois Lichnovský, mecenáš Ludwiga van Beethovena

wada a Pszowskie Doły; 4) Krzyżanowice s Roszkowem a Rudyszwałdem. Panství na rakouské straně hranice – Hradec nad Moravicí a Odry nebyly součástí majorátu. Lichnovští z Voštic měli v té době i svůj zámek ve Vídni a dům v Opavě.

Prvním známějším představitelem rodu byl **Karel Alois** (1761-1814), druhý kníže Lichnovský. Karel Alois pobýval nejčastěji ve Vídni, kde se pohyboval ve světě hudby a umění. Byl jedním z prvních mecenášů Ludwiga van Beethovena, kterého údajně pozval do Vídně. První skladbu vydanou v roce 1795 („Klavírní trio č. 3“) Beethoven věnoval právě Lichnovskému. Karel Lichnovský také mladému klavíristovi a skladateli dal stálý plat. Jejich pozdější vztahy však nebyly vždy hezké a bezproblémové. Karel Alois Lichnovský se stýkal také s Mozartem, Haydnem, Paganinim a Goethem, Beethoven a Paganini dokonce navštěvovali panství Lichnovského ve Slezsku.

Působnost Karla ve Vídni nezůstala bez vlivu na hospodaření s rodinnými majetky. Nejvíce problémů přinášelo oderské panství – kníže jej prodal již v roce 1792. V době jeho působení se v panstvích Lichnovských začalo s chovem ovčí merino, který přinášel v počátečním období významné zisky. Byl tak úspěšný, že vybrané exempláře kupovali kupci z celé Evropy a také z Austrálie a Spojených států.

Dědicem Karla Aloise se stal nejstarší syn **Eduard Maria Lichnovský** (1789-1845). Byl dobře vzdělaný a začal se zajímat o literaturu. Pokoušel se psát dramata, překládal Voltaira, ale nejvíce se proslavil osmivazkovou historií habsburského panovnického rodu (Geschichte des Hauses Habsburg). Kníže se účastnil vídeňského společenského života, trávil čas v rakouských archívech, a tak zanedbával správu vlastních panství. I když stáda ovčí Lichnovských ve 30. letech 19. století čítala asi 20 000 kusů a nadále patřila k nejlepším v Evropě, chov již nebyl tak výdělečný. V roce 1835 Eduard Lichnovský musel dokonce dát zadlužená panství do správy a zástavy vídeňské firmě „Bratři Lejeune“.

Následníkem knížete Eduarda se v roce 1845 stal jeho nejstarší syn Felix. **Kníže Felix Lichnovský** (1814-1848) je nejzajímavější postavou rodu. Jeho mládí bylo plné dobrodružství. Bojoval ve Španělsku, cestoval, psal, měl také spoustu románek a nevyhýbal se ani příležitostným soubojům. Během jedné ze svých cest se seznámil s již po celé Evropě známým klavíristou a skladatelem Františkem Lisztem. Sprátelili se. Liszt několikrát pobýval na Felixových panstvích, na zámku v Krzyżanowicích měl dokonce k dispozici svůj pokoj. Jezdil sem odpočívat a také tvořit. Největším snem knížete Felixe Lichnovského byla politická a diplomatická kariéra. V roce 1848 se zdálo, že se tyto sny začínají naplňovat. Felix se stal poslancem Národního shromáždění ve Frankfurtu nad Mohanem za ratibořský obvod. Zde se projevil jako dokonalý řečník a aktivní (byť ne vždy vážený) politik. Bohužel se jeho chybějící zodpovědnost projevila i 18. září 1848. 34letý kníže Felix byl zabit demonstranty. Zásluhy knížete Felixe Lichnovského však nelze opomenout. Patří k nim mimo jiné výstav-

Zámecký komplex v Hradci nad Moravicí, tvořený Bílým zámek (na snímku), Červeným zámek a velkým parkem, byl do roku 1945 majetkem rodu Lichnovských.

ba železnice Opole - Chałupki přes Kędzierzyn a Ratiboř. Původně měla železnice vést na pravé straně Odry. Lichnovský si byl vědom významu tohoto nového vynálezu, jakým byla železnice, a postaral se o to, aby vedla územím jeho panství. Kníže Felix se proslavil i svou dobročinnou činností, zapojil se do pomoci obyvatelům v období epidemie tyfu, která propukla v Ratiboři na přelomu let 1847 a 1848.

Felixova smrt symbolicky ukončila období feudalismu na panstvích rodu Lichnovských z Voštic. Lze říci, že společně s ním odešel poslední rytíř rodu. Jeho nástupce – **Karel Maria Lichnovský** (1819-1901) byl zase prvním kapitalistou v rodině, který úspěšně rozvíjel hospodářství rodu Lichnovských. O Karlu, pátém knížeti Lichnovském, se moc nemluvilo, nezářil ve společnosti, ani nebyl hrdinou skandálů. Věnoval se však správnému řízení a správě svých panství. Kníže Karel rozšířil zámek v Krzyżanowicích o sál a věž. Postavil zde také budovu s bránou, na které je do dnešního dne jemu věnovaný nápis. V 60. letech 19. století rozšířil i „bílý“ zámek v Hradci nad Moravicí a o několik let později postavil i nový, tzv. Červený zámek. Zdá se, že Karel byl jedním z nejlepších hospodářů tohoto rodu. Po několika nehospodárných předcích se projevil jako schopný, šikovný a velmi aktivní správce. Věnoval se zejména zemědělství. Díky odvážným a širokým investicím do hospodářských objektů a moderních strojů a také zavedení nových způsobů pěstování, systému zavlažování luk, melioraci polí, byla Karlova panství modelová nejen na území Horního Slezska. Neméně pozornosti věnoval správnému lesnímu hospodářství. Kromě toho se kníže angažoval do výstavby silnic a mostů, regulace potoků a melioračních příkopů. Velmi aktivně se také zapojil do výstavby železnice Ratiboř-Opava a přispěl k tomu, že vedla jeho panstvím v Chuchelné. V r. 1861 Karel Lichnovský a jeho potomci získali pruský titul „Durchlaucht“ („jasnost“).

Po Karlově smrti v roce 1901 se dalším knížetem a páнем majorátu stal **Karel Max Lichnovský** (1860-1928) narozený v Krzyżanowicích. Karel Max Lichnovský je asi nejjasnější osobností rodu. V době jeho působení se význam-

ně rozvíjelo hospodářství, mj. díky investicím do zpracování zemědělských plodin. V roce 1908 vznikla v Chuchelné obrovská továrna na len, jedna z nejmodernějších v Evropě. O několik let dříve Lichnovský získal většinu podílů v ratibořském cukrovaru. Ve vrcholném období rozvoje v knížecích hospodářstvích a továrnách pracovalo více než 2000 lidí. Karel Max byl proslulý tím, že pečoval o své zaměstnance. Například v Chuchelné postavil speciální byty pro dívky zaměstnané v továrně. V jiných svých obcích postavil domy pro pracovníky. Kníže Lichnovský byl také známý svou dobročinností. Kupříkladu před Vánocemi v roce 1918 v Ratiboři věnoval chudým několik tisíc zajíců.

Kníže Karel Max se věnoval i diplomatické kariéře. Jejím vyvrcholením byla funkce německého velvyslance ve Velké Británii v letech 1912-1914. Velvyslanec Lichnovský byl stoupencem anglicko-německé spolupráce. Za toto úsilí získal v roce 1914 titul doktora honoris causa na Univerzitě v Oxfordu. Patřil k nesčetným odpůrcům války. Ještě v červenci 1914 varoval císaře a svou vládu, že v případné válce „lze ztratit vše a nezískat nic“. Bohužel měl pravdu. Po skončení války se usadil v Chuchelné, kde v únoru 1928 zemřel a byl také pohřben.

Lze říci, že společně se smrtí Karla Maxe Lichnovského do hrobu odešlo i aristokratické dědictví rodu Lichnovských z Voštic. V roce 1930 nástupce Karla Maxe – **Vilém Lichnovský** (1905-1975) prodal zámek v Krzyżanowicích. O pár let dříve byla rodina nucena prodat vilu v Berlíně a také některá umělecká díla. Skutečný konec materiální a skutečné moci rodu přišel na jaře 1945, kdy kníže Vilém Lichnovský s majetkem shromážděným na jednom povelu utíkal před Rudou armádou na západ. Vše bylo navždy ztraceno a jemu a jeho potomkům zůstal život emigrantů v Jižní Americe.

Rodina Lichnovských, spojená s Ratibořskem a Opavskem po dobu několika století, se natrvalo zapsala do dějin tohoto regionu. Zejména v 2. polovině 19. století a v prvních dvaceti letech 20. století významně přispěla k hospodářskému rozvoji tohoto území. I v lidské paměti zůstalo mnoho dobrých vzpomínek na „naše knížata“.

Členská základna Euroregionu Silesia se rozšiřuje

Jejkowice – nejmladší členská obec euroregionu

Ve dnech 2. - 3. června t.r. se v Pokrzywné uskutečnila 42. valná hromada členů Sdružení obcí povodí Horní Odry (polské části Euroregionu Silesia), jehož členy dosud bylo devatenáct obcí a měst. K důležitým bodům jednání červnové Valné hromady patřilo přijetí nového člena - **Gminy Jejkowice** (rybnický okres). Jsme rádi, že se členem našeho sdružení stala další obec, a těšíme se na úspěšnou spolupráci.

Gmina Jejkowice je z hlediska své rozlohy nejmenší vesnickou obcí v Polsku. Má pouze jednu část. Její rozloha činí 7,59 km², má 3995 obyvatel (stav k 30. 6. 2013). Obec Jejkowice leží na Rybnické náhorní plošině v nadmořské výšce 260-280 m n.m. Obec se nachází v centrální části rybnického okresu, západně od města Rybnik. Do Jejkowic lze díky jejich poloze snadno dojet i z Ratiboře a z Wodzisławi Śląského. Velký počet poskytovatelů služeb, obchodů, sportovně-kulturní středisko, základní škola (1. - 6. třída), tzv. gymnazjum (7. - 9. třída), zdravotnické středisko – to vše zajišťuje vhodné podmínky k životu i investování. Díky absenci těžkého průmyslu a velkému množství zeleně v okolí je v Jejkowicích čisté ovzduší i voda. Na území obce se nachází CHKO Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Územím obce prochází turistické stezky a cyklotrasy vedoucí kolem rybnického regionu.

V Jejkowicích jsou také památky a zajímavé stavby. Je zde farní kostel Matky Boží Škapulířové a sv. Piuse

X., postavený v letech 1946-1949 na místě kostela přestavěného z původní hospody z r. 1929 a zničeného roku 1945. Jsou zde pamětní desky věnované obětem koncentračních táborů a řeholním sestrám. V Jejkowicích se také nachází pomník polského spisovatele, učitele a tiskaře Karla Miarky (na prostranství před kostelem), dřevěná kaplička se sochou Krista v bídě, kaplička na křižovatce ulic Główna a Niewiadomska, kaplička sv. Antonína na ulici Sumińska, pomník věnovaný slezským povstalcům, osvětimským vězňům a lidem umučeným v koncentračních táborech, Boží muka.

Zpracováno na základě: www.jejkowice.pl

Marek Bąk, starosta obce Jejkowice, na zasedání dne 2. června 2014

Euroregion Silesia podporuje rozvoj cestovního ruchu

Od podzimu loňského roku, kdy byla uvedena premiéra krátkého propagačního filmu s názvem „**Směr: Euroregion Silesia**“, proběhlo při nejrůznějších příležitostech několik jeho veřejných projekcí a všechny se setkaly s velkým ohlaselem (film můžete zhlédnout na portálu YouTube). Úspěch filmu podnítil zástupce euroregionu, aby film letos přihlásili na mezinárodní festival turistických filmů TOURFILM Karlovy Vary, jehož tradiční součástí je soutěž krátkých filmů, propagačních spotů, webových stránek a mobilních aplikací zaměřených na cestovní ruch. Zástupci euroregionu věří, že i když jejich film ve velké konkurenci neobstojí a nezíská žádné ocenění, jeho uvedení na festivalu by bylo pro euroregion velkou propagací. Letošní 47. ročník festivalu se uskuteční v Karlových Varech ve dnech 9. - 11. října 2014.

Dalším novým počinem euroregionu v oblasti cestovního ruchu je turistický průvodce „**Víkend v Euroregionu Silesia**“, který právě vychází. Tento obsáhlý barevný průvodce je k dispozici ve čtyřech jazykových mutacích (české, polské, anglické a německé). Je rozdělen na osm

tematických kapitol, které návštěvníkům nabízejí to nejzajímavější z obou stran Euroregionu Silesia.

Kromě vlastních aktivit na podporu rozvoje cestovního ruchu na svém území se Euroregion Silesia zapojuje i do realizace projektů jiných subjektů. Např. česká část euroregionu spolupracuje s městem Opava a dalšími partnery na projektech zaměřených na rozvoj turistické oblasti Opavské Slezsko, které jsou financovány z Regionálního operačního programu. Od poloviny letošního roku bude realizován v pořadí již třetí společný projekt, tentokrát s názvem „Akční plán turistické oblasti Opavské Slezsko 2014-2015“. Kromě realizace konkrétních aktivit podle společně zpracovaného akčního plánu se partneři zabývají otázkou tzv. destinačního managementu, tj. řízení cestovního ruchu v dané turistické oblasti. Přenos těchto zkušeností na polskou stranu je mj. zohledněn ve společné „Strategii rozvoje Euroregionu Silesia na období 2014-2020“ v rámci opatření II.2.2. *Rozvoj přeshraničního destinačního managementu.*